

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

24 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

președinte - Nadejda Toma,

judcătorii - Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Anatolie Țurcan, Elena Cobzac,

judcând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de avocatul Zaharia Sergiu în numele inculpatului Schițco Vladimir, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 31 mai 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2017, în cauza penală în privința lui

Schițco Vladimir Stepan, născut la XXXXX, originar și domiciliat în r-nul XXXXX, s. XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

instanța de fond: 09.09.2015-31.05.2017;

instanța de apel: 24.06.2017-25.10.2017;

instanța de recurs: 05.01.2018-24.04.2018.

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală legal executată.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 31 mai 2017, Schițco V. a fost condamnat în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, la 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate legată de administrarea bunurilor pe un termen de 3 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă înaintată de Gaulica V. a fost admisă, fiind dispusă încasarea din contul inculpatului a sumei de 16 596 lei, cu titlu de prejudiciu material cauzat prin infracțiune și costul cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 1 000 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, la 20.08.2013, Schițco V. sub pretextul efectuării reparației apartamentului din str. Armenească, 26, ap. 10, mun. Chișinău, prin înșelăciune și abuz de încredere, a însușit de la Gaulica V. suma de 500 euro, care conform cursului oficial stabilit de BNM, la acea dată constituiau 8 920 lei, 5 000 lei, un dispozitiv de tăiat fier de model

"Machita", un perforator de model "Machita" și un ferestru, astfel, cauzându-i părții vătămate o daună în proporții considerabilă, în sumă de 16 595 lei.

3. Împotriva sentinței a declarat apel avocatul Zaharia S. în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei hotărâri de achitare.

În motivarea apelului declarat, autorul acestuia a invocat că, în acțiunile inculpatului lipsește *latura obiectivă* și *latura subiectivă* a infracțiunii imputate, or, conform declarațiilor martorilor, a părții vătămate audiați în ședință de judecată, nu s-a stabilit intenția inculpatului de a comite infracțiunea de escrocherie, atâta timp cât imediat după ce a primit banii de la partea vătămată, inculpatul a angajat trei persoane care au efectuat lucrările de reparație, însă din vina vecinilor și lipsa resurselor financiare nu au fost finalizate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2017, a fost respins ca nefondat apelul declarat, cu menținerea fără modificări a sentinței.

5. În urma verificării circumstanțelor de fapt și de drept, cât și a argumentelor apelantului, instanța de apel a ajuns la concluzia că lipsesc careva dubii sau bănuieli care ar putea pune la îndoială vinovăția inculpatului în comiterea faptei incriminate, astfel că la acest capitol s-a reținut drept declarative argumentele părții apărării cu referire la faptul că învinuirea este formală și nu este confirmată prin probe.

Așa dar, examinând și cercetând din nou probatoriul administrat la caz, instanța de apel a notat că, la caz soluția instanței de fond, cu referință la vinovăția inculpatului este pe deplin justificată, or, verificând la acest capitol sentința pronunțată, instanța de apel a considerat că vina acestuia de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, individualizată prin „escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, cu cauzare de daune în proporții considerabile”, este dovedită integral prin probe administrate și cercetate conform art. 101 Cod de procedură penală și anume: - declarațiile: părții vătămate *Gaulica V.* (f.d. 191,192); martorilor: *Tomșa Ec.* (f.d.193,194); *Grosu Gh.* (f.d. 195); *Guzgan Al-dru* (f.d.196,197); *Răilean S.* (f.d.198,199); *Pușcașu V.* (f.d.64, 65); - procesul-verbal de confruntare din 22.07.2015, între partea vătămată și inculpat (f.d.132,133).

Astfel, instanța de apel a reținut că, forma pasivă de realizare a înșelăciunii, aleasă de către inculpat a constat în trecerea cu bună știință a circumstanțelor a căror necunoaștere putea determina partea vătămată să nu-i încredințeze inculpatului efectuarea reparației în apartamentul său, or, inițial s-a adevărit din declarațiile părții vătămate, ale martorilor, cât și însuși ale inculpatului, că *Schițco V.* în anul 2013, se afla în blocul II al Universității de Medicină "Nicolae Testemițanu", unde instala ferestre. Acolo a făcut cunoștință

cu Gaulica V., care la rândul său a apelat la Schițco V., pentru ca acesta să îi facă reparație în apartament.

Instanța de apel a reținut că, de la bun început inculpatul a ales anume această metodă și anume sub pretextul că îi va repara apartamentul până la toamna anului 2013, a luat de la partea vătămată sume bănești în mărime de 1 700 lei pentru procurarea materialelor, ulterior 6 000 lei și 500 dolari, precum și instrumente pentru a face reparație.

Faptul transmiterii mijloacelor bănești, precum și instrumentelor pentru a face reparație inculpatului de către partea vătămată, se confirmă și prin declarațiile martorului Pușcașu V., care a relatat că deseori vedea cum Schițco V. venea în vizită la Gaulica V., care permanent îl petrecea până la ușă, iar după ce Schițco V. pleca, Gaulica V. îi comunica că i-a transmis 5 000 lei și apoi 6 000 lei. La fel, mai cunoaște că Gaulica V. i-a împrumutat bani lui Schițco V. și din motiv că nu avea toți banii a mai împrumutat de la alți colegi, transmițându-i lui Schițco V. suma de 5 000 lei și 600 dolari.

Totodată, instanța de apel a menționat că, însuși inculpatul nu a negat faptul primirii de la partea vătămată a mijloacelor bănești, indicând că banii a primit de la Gaulica V. în sume mici, dar o singură dată a primit o sumă mai mare de 5 000 lei și 500 dolari, în total suma aproximativ era de 15 000 lei.

Instanța a mai reținut că, deși, inculpatul a declarat că Gaulica V. i-a transmis niște instrumente pentru efectuarea reparațiilor, și anume un perforator de model "Makita" și un ferestrău, martorul Guzman Al-dru, a relatat că, din instrumente disponibile era un ferestrău, ciocan, perforator de model "Machita" și un aragaz pentru mâncare. Mai mult ca atât, martorul Pușcașu V. a menționat că a observat cum Gaulica V. i-a transmis lui Schițco V. aparatul de tăiat metal, perforator, 2 nivele cu bile, instrumente pe care le-a încărcat în automobilul său de culoare neagră.

Așa dar, instanța de apel a constatat ca fiind dovedit faptul dobândirii ilicite a mijloacelor bănești și instrumentelor pentru reparație care aparține părții vătămate Gaulica V. prin înșelăciune sau abuz de încredere, or, inculpatul nu a dus până la capăt efectuarea lucrărilor de reparație care le-a asumat și a dispărut cu bunurile părții vătămate.

La capitolul numirii pedepsei inculpatului, instanța de apel a considerat concluzia instanței de fond corespunzătoare stării de drept și întemeiată din punct de vedere al principiilor și criteriilor stabilirii pedepsei penale.

6. Împotriva hotărârilor nominalizate declară recurs ordinar avocatul Zaharia S. în numele inculpatului, care, indicând prevederile art. 420, 421, 427 alin. (1) pct. 6), 8), 430, 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare, din motiv că acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii.

În motivarea recursului declarat, autorul acestuia invocă argumente similare celor indicate anterior în apel și *descrise în pct. 3. a prezentei decizii*, suplimentar menționând următoarele:

- din probele administrate în instanța de fond, s-a constatat că inculpatul după ce a primit o parte din bani nu a urmărit intenția de a se eschiva de la îndeplinirea angajamentelor asumate, ci a început lucrările de construcție și reparație a apartamentului părții vătămate din str. Armenească, 26, ap. 10. mun. Chișinău, fapt constatat prin declarațiile martorilor audiați în ședința instanței de fond;

- din probele administrate la cauza penală rezultă că inculpatul a început lucrările de construcții, a efectuat lucrări de reparație concrete la apartamentul nr. 10 din str. Armenească, 26, însă, deoarece i s-au transmis doar suma de 15 000 lei, acesta nu a mai avut posibilitatea de a continua lucrările, drept urmare în acțiunile inculpatului nu a fost realizată latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie;

- instanțele eronat au apreciat acțiunile inculpatului potrivit prevederilor art. 190 alin. (2) Cod penal, au admis o eroare gravă de fapt, prin urmare soluția fiind una eronată;

- instanța de fond și apel la administrarea probatoriului, au inclus în calitate de probă declarațiile martorului Pușcașu V. (f.d. 64). declarații care nu au fost cercetate în ședința instanței de fond. La fel și procurorul nu a dat citire declarațiilor acestui martor, informând doar instanța că martorul este decedat;

- la examinarea cauzei au fost încălcate prevederile legale de desfășurare a unui proces legal și corect, la baza sentinței și deciziei instanței de apel au fost incluse probe care nu au fost supuse cercetării în instanța de fond, încălcându-se astfel dreptul la un proces echitabil.

6.1. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului ordinar declarat, solicitând inadmisibilitatea acestuia ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale.

7. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza

oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare. Colegiul penal constată că aceste prevederi legale deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel.

Coraportând decizia instanței de apel, la rigorile enumerate supra, se atestă că instanța de apel nu a ținut cont pe deplin de aceste cerințe și a comis următoarele erori de drept.

În acest context, în urma verificării materialelor cauzei, Colegiul penal lărgit relevă că în speță, recurentul critică decizia instanței de apel sub aspectul menținerii sentinței de condamnare a inculpatului pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, pledând pentru faptul că instanța de apel nu s-a expus pe motivele invocate în apelul declarat, precum și că în speță nu a fost realizată latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie, indicând incidența temeiurilor de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, motive din care solicită dispunerea rejudecării cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare din lipsa în acțiunile inculpatului a elementelor constitutive ale infracțiunii.

Verificând legalitatea hotărârilor atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și-a găsit confirmarea în cauza dată în sensul invocat și anume că *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apel*, precum și cazul stipulat în pct. 8) a aceleiași norme procesual penale, *nu au fost întrunite elementele*

infrațiunii, se atestă că sunt incidente speței, menționând în acest context următoarele.

Instanța de apel contrar cerințelor art. 414 alin. (5) Cod de procedură penal nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat de avocatul Zaharia S. în numele inculpatului (f.d. 219-220, vol. I), *descrise și în pct. 3. a prezentei decizii și nu a examinat nici chestiunile esențiale supuse atenției sale, cum ar fi: "(...) acțiunile inculpatului în raport cu partea vătămată poartă un caracter civil, lipsesc cu desăvârșire elementele constitutive ale infrațiunii de escrocherie, lipsește latura obiectivă și latura subiectivă a infrațiunii.*

În ședința de judecată, inculpatul a declarat că partea vătămată periodic i-a transmis bani din care a procurat materiale de construcție și achita lucrătorii. Din banii primiți a efectuat următoarele lucrări de reparație: a evacuat gunoiul, a procurat nisip, cotileț, ciment, armatură, a arendat betonieră, au turnat podeaua, au construit fereastra, au săpat canale, au turnat coloane, tencuit pereții. Produsele alimentare pentru hrana lucrătorilor de asemenea au fost achitate de către inculpat. Lucrările de construcție s-au stopat din motivul că era nevoie de ridicat nivelul doi al apartamentului, vecinii se împotriveau categoric și din lipsă de bani."

Astfel, anume asupra acestor motive invocate în apel, relatate supra, instanța de apel nu s-a pronunțat sau s-a pronunțat superficial, fără argumentarea cuvenită.

În aceeași ordine de idei, Colegiul penal lărgit reține că din conținutul părții descriptive a deciziei atacate, rezultă că instanța de apel contrar prevederilor art. 101, 414 Cod de procedură penală, a adoptat soluția în cauză și s-a expus superficial asupra acestor motive invocate în apel și nu a întreprins toate măsurile de a elucida toate circumstanțele cauzei, fără a evalua și a exclude în totalitate divergențele din probele administrate la faza de urmărirea penală și cercetate în prima instanță, verificate în ședința instanței de apel.

Prin urmare, se constată că instanța de apel în motivarea soluției nu s-a expus clar asupra argumentelor apelantului cu referire la volumul lucrărilor efectuat de către inculpat în apartamentul părții vătămate din str. XXXXX, XXXXX, ap. XXXXX, mun XXXXX, în condițiile în care la cauza penală sunt anexate probe care ar clarifica acest aspect.

Astfel, din probele administrate în instanța de fond, s-a constatat că Schițco V. după ce a primit o parte din bani nu a urmărit intenția de a se eschiva de la îndeplinirea angajamentelor asumate, ci a început lucrările de construcție și reparație apartamentului sus menționat. Faptul dat, a fost constatat prin însăși declarațiile părții vătămate, Găulică V. (f.d. 21,22; 191-192) și a martorilor Grosu Gh., Guzman Al-dru și Railean S. (f.d. 195-198, vol. I), audiați în ședința instanței de fond.

Tot aici, dar în alt context, Colegiul penal lărgit ținând cont de prevederile art. 384 alin.(4), 389 alin. (3) Cod de procedură penală, reține că, instanțele de

fond la administrarea probatoriului, au inclus în calitate de probă declarațiile martorului Pușcașu V. (f.d. 64, vol. I), care nu au fost cercetate în ședința instanței de fond și care nu au fost citite de procuror, însă care a informat instanța că martorul a decedat. Astfel, la examinarea cauzei au fost încălcate prevederile legale de desfășurare a unui proces legal și corect, or, în hotărârile pronunțate au fost incluse probe care nu au fost supuse cercetării.

În consecință, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel a adoptat o decizie de menținere a sentinței de condamnare a inculpatului printr-o motivare superficială, fără a clarifica circumstanțe esențiale ale cauzei, astfel a lăsat fără o argumentare convenită motivele invocate în apelul declarat, nu a corectat erorile admise de prima instanță, prin ce a fost afectată soluția adoptată și astfel recursul declarat urmează a fi admis, iar decizia instanței de apel casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în cererea de apel și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursul declarat, nominalizate în prezenta decizie, să țină cont de toate circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță, în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să analizeze la modul convenit prezența sau lipsa elementelor infracțiunii imputate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată și, în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală și jurisprudența CtEDO.

8. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Zaharia Sergiu în numele inculpatului Schițco Vladimir, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2017, în cauza penală în privința lui *Schițco*

Vladimir XXXXX și dispune rejudecarea cauzei în ordine de apel în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac, pronunțată integral la 24 mai 2018.

Președinte
Judecătorii

Nadejda Toma
Constantin Alerguș
Vladimir Timofti
Anatolie Țurcan
Elena Cobzac